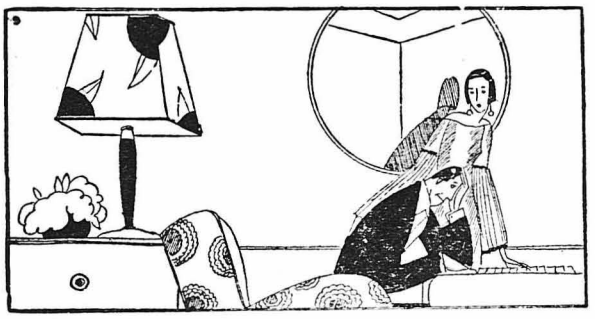

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΤΑΤΙΟΥ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΛΕΥΚΙΠΠΗΝ ΚΑΙ ΚΛΕΙΤΟΦΩΝΤΑ

Δημοσιεύουμε σήμερα μιὰ ἀκόμη σελίδα ἀπὸ τὰ περίφημα ἀρχαῖα μυθιστορήματα. Σὲ προηγούμενο φύλλο ἐδώσαμε κάτι ἀπὸ τὰ «Κατ' Ἀνθίαν καὶ Ἀβροκόμην» τοῦ Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου. Σήμερα σᾶς δίνουμε ἕνα γλυκύτατο καὶ ἐρωτικότατο κομμάτι, ἀπ' τὰ «Κατὰ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα» τοῦ Ἀχιλλέως Τατίου. Ἀπὸ τὰ μυθιστορήματα αὐτὰ ἔχει μεταφραστεῖ καὶ βγεῖ σὲ βιβλίο τὰ «Κατὰ Δάφνιδα καὶ Χλόην» τοῦ Λόγγου. Ἐπίσης στὴν «Ἑστία» τοῦ κ. Ξενοπούλου δημοσιεύεται τὰ «Κατὰ Χαιρέαν καὶ Καλιρόην» τοῦ Χαρίτωνος Ἀφροδισιέως.

«... Κατὰ τὸ μεσημέρι τῆς ἠ ἱέρας αὐτῆς ἡ ἀγαπημένη μου καθότανε μαζὶ μὲ τὴν Κλειὼ καὶ ἔπαιζε κιθάρα. Ἐγὼ ἐπεριπατοῦσα πλάϊ τους, ὅταν ἔξαφνα μιὰ σφῆκα ἐπέταξε καὶ ἐκέντρισε τὸ χέρι τῆς Κλειῶς, ἡ ὁποία ἄρχισε νὰ φωνάζῃ ἀπὸ τὸν πόνο. Ἡ ἀγαπημένη μου τότε παράτησε τὴν κιθάρα καὶ ἀφοῦ ἐξήτασε τὴν πληγὴ εἶπε στὴν Κλειὼ νὰ μὴ στενοχωριέται γιατὶ θὰ τὴ γιατρέψῃ ἀπὸ τὸν πόνο τοῦ κεντρίσματος, μὲ τὸν τρόπο ποὺ τὴν εἶχε μάθει κάποιος Αἰγύπτιος. Ἄρχισε λοιπὸν ἀμέσως νὰ ψιθυρίζῃ ἐξορκισμοὺς σκυμμένη κοντὰ στὸ χέρι ποὖχε κεντρίσει ἡ σφῆκα, ἀκουμπώντας σχεδὸν τὰ χείλη της ἀπάνω στὸ κέντρισμα. Καί, περίεργο πρᾶμα, ὁ πόνος τῆς Κλειῶς ἐπέρασε μὲ τὸ ξόρκισμα αὐτό...

Τὴν ἴδια λοιπὸν στιγμὴ μιὰ μέλισσα ἄρχισε νὰ πετάῃ κοντὰ στὸ πρόσωπό μου. Αὐτὸ ἤθελα καὶ ἐγώ. Βάζω ἀμέσως τὸ χέρι μου στὸ στόμα μου κι' ἀρχίζω τὶς κλάψες.

Ἡ ἀγαπημένη μου τρέχει ἀμέσως σὲ μένα, μὲ πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μ' ἐρωτᾶ ποῦ μὲ κέντρισε. Κι' ἐγὼ τῆς λέω :

— Πάνω στὰ χείλη ! Ἀλλὰ πονῶ, πονῶ πολύ, ἀγαπημένη μου, πὲς καὶ γιὰ μένα τοὺς ἐξορκισμούς σου...

Τότε αὐτὴ πίστεψε πὼς πραγματικὰ μὲ ἐκέντρισεν ἡ μέλισσα καὶ μὲ λυπήθηκε. Ἐκόλλησε λοιπὸν τὰ γλυκὰ χείλη της στὰ δικά μου κι' ἄρχισε νὰ ψιθυρίζῃ τὸν ἐξορκισμό. Καὶ γὼ τὴν καταφιλοῦσα σιγὰ - σιγὰ καὶ κλέφτικα.

Κι' αὐτὴ ἄνοιγε τὰ χεῖλη της γιὰ νὰ τραγουδήσῃ τοῦ ἐξορκισμοῦ τὸ στίχο, μὰ ὁ στιχος γινόταν φίλημα. Τότε δὲν ἐκρατήθηκα πειά. Τὴν ἀγκάλιασα κι' ἄρχισα νὰ τὴ φιλῶ φανερά. Αὐτὴ τραβήχτηκεν ἀμέσως καὶ μοῦ εἶπε :

— Τί κάνεις ἐκεῖ ; Χαλᾶς τὸν ἐξορκισμό !

— Ὄχι, τῆς εἶπα. Φιλῶ τοὺς στιχους ποὺ λένε τὰ χείλη σου γιὰ νὰ γιατρέψω τὸν πόνο μου.

Ὅταν δὲ ἡ ἀγαπημένη μου μὲ πλησίασε πάλι γελαστή, τῆς εἶπα:

— Ἀλλοίμονο, ἀγάπη μου ! Πληγώθηκα τώρα σοβαρώτερα, γιατὶ τὸ κέντρισμα κατέβηκε στὴν καρδιά μου κοὶ μόνον σὺ μπορεῖς νὰ το γιατρέψῃς. Εἶσαι γεμάτη γλύκα καὶ μέλι καὶ πληγώνουν τὰ φιλήματά σου ! Ἀλλά, σὲ πυρακαλῶ, γιάτρεψέ με πάλι καὶ μὴ βιαστῆς στὸν ἐξορκισμο καὶ χειροτερέψῃ τὸ τραῦμα μου...

Καὶ καθὼς τῆς ἔλεγα αὐτὰ τα λογια τὴν ἅρπαξα ἀπὸ τὴ μέση κι' ἄρχισα νὰ τὴ φιλῶ μὲ δίψα. Αὐτὴ δὲ δεχόταν τὰ φιλιά μου καὶ εὐχαριστεῖτο κάμνοντας δῆθεν πὼς μ' ἐμποδίζει...»

ἀπέκτησε ὁ Κοραῆς.»

Ἀπὸ τὴν Κερκυρα ὁ Ψαλλίδας ἐπῆγε στὴ Λευκάδα, κατὰ πρόσκλησι τῆς Ἐφορείας τοῦ Γυμνασίου, τοῦ ὁποίου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸ Γυμνάσιον Λευκάδος ἔγινε περίφημο. Στα 1829 ὁ Ἀθανάσιος Ψαλλίδας προσεβλήθη ἀπὸ τύφο καὶ ἀπέθανε. Τὸν θάνατόν του ἐπένθησε ὁλοκληρος ὁ Ἑλληνισμός, καὶ ἡ Ἰόνιος Κυβερνησις ἀπενειμε σύνταξιν στὴ χήρα καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ «Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Γένους», ὅπως ἐπισήμως ἐτιτλοφορήθη.

Στὸν Ψαλλίδα ἀποδίδεται καὶ τὸ 1817 ἐκδοθὲν στὴ Βενετία ἀνωνυμως βιβλίον «Ἐρωτικὰ Παθήματα». Εἶνε μιὰ σειρὰ ἁπλοϊκῶν ἐρωτικῶν ἱστοριῶν μὲ στίχους ποῦ καὶ ποῦ. Εἶνε δικό του πράγματι ; Ἄγνωστον.

Ἐπίσης ὁ Ψαλλίδας ἐξέδωσε βιβλίον μὲ τὸν τίτλον ἡ «Συνείδησι» στὸ ὁποῖον εντεχνως ἤλεγχε τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, πρᾶγμα ποὺ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ αὐξήσῃ ἡ ἐναντίον του ἐχθρότης τοῦ σατράπου.

Ἐπισης ὁ Ἀλῆς ἔπνεε μένεα κατὰ τοῦ Ψαλλίδα ἀποδίδων σ' αὐτὸν καὶ στὸν Πουκεβὶλ ἕνα ἄρθρο ποὺ δημοσιεύτηκε στὸν τότε ἐκδιδόμενον στὴν Βιέννη «Λόγιον Ἑρμῆν». Στὸ ἄρθρο αὐτὸ κατηγοροῦσαν τὸν σατράπη γιὰ τοὺς μάγους ποὖχε συγκεντρώσει στὴν αὐλή του, ζητῶντας ν' ἀνακαλύψῃ τὴν φιλοσοφικὴν λίθο. Ἴσως δὲ δὲν θὰ γλύτωνε ὁ Ψαλλίδας ἀπ' τὰ χέρια του ἂν δὲν ἐπήρχοντο τὰ κατόπιν γεγονότα...

Ὁ ἱστορικὸς

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

ΤΡΕΙΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΛΕΠΟΥΝΟΥΡΕΣ

Ὁ κὺρ Γιάννης Ἀργυρίου καὶ τὰ γουναρικά του. Ἀπὸ τὴ Μόσχα στὰ Γιάννενα. Ἕνα ἐπεισόδιο μὲ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ. Πῶς γλεντοῦσαν τότε οἱ Γιαννιῶτες. «Ἀκοῦστε, μωρές, διατακή !..» Ὁ Σατράπης στὸ πανηγύρι.

Στὰ χρόνια τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ζοῦσε στὰ Γιάννενα ἕνας ἔμπορος γουναρικῶν, ὀνομαζόμενος Γιάννης Ἀργυρίου. Κάθε χρόνο ἐπήγαινε στὴ Ρωσσία καὶ ἔφερνε μεγάλες ποσότητες ἀπὸ σαμούρια, ἀρκουδοτόμαρα, καστόρια κλπ. ἐπεξεργασμένα μὲ τὴ λεπτότητα τῆς Μοσχοβίτικης τέχνης.

Τή χρονιὰ ὅμως τούτη — τέλος, τοῦ Φεβρουαρίου 1814 — ὁ κὺρ Γιάννης εἶχε γυρίσει λιγάκι ἀργὰ ἀπὸ τὸ ταξεῖδι του, φέροντας τριάντα φορτώματα ἀλεπουνουρές, τὶς ὁποῖες —σύμφωνα μὲ τὴν τότε συνήθεια— οἱ ἔμποροι Ἠπειρῶτες ἔραβαν στὰ πλάγια τοῦ τσουμπέ των γιὰ στολισμό, ἀλλὰ καὶ γιὰ ζεστασιά. Εἶχε ὅμως περάσει ἡ ἐποχή τοῦ χειμῶνος, ἔφτανε ἄνοιξη, καὶ κανεὶς Ἠπειρώτης δὲν νοιαζότανε ἂν ἔχῃ ἢ ἂν δὲν ἔχῃ γούνα ὁ τσουμπές του. Ὁ ἔμπορος ἦταν ἀπαρηγόρητος. Συλλογιζότανε ὅτι ἦταν ἀποκρηές, ὅτι ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ἔμπαινε Μεγάλη Σαρακοστὴ καὶ κανεὶς πελάτης δὲν θὰ πήγαινε στό μαγαζί του. Ναί, ἦταν ἀλήθεια ὅτι εἶχε στείλει στὸ Σεράγι τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ τὰ ὡραιότερα «σ α μ ο ύ ρ ι α» καὶ «σ κ ώ ν ξ ς» ἀλλὰ ἡ πληρωμὴ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὸ κέφι τοῦ Ἀλῆ καὶ ἦταν προβληματική.

Ἐπλησίαζε λοιπὸν ἡ Τσικνοπέφτη, ἡ ὁποία στὰ Γιάννενα ἔχει τὸ χαρακτήρα λαϊκῆς γιορτῆς. Ἀπὸ τὸ μεσημέρι τὰ ἐργαστήρια σχολάζουν καὶ ὅλοι τὸ ρίχνουν, στὸ φαγοπότι, στὸ χορὸ καὶ στὰ περίφημα Γιαννιώτικα τραγούδια. Τὴν ἡμέρα λοιπὸν αὐτὴ ὁ πονηρὸς γούναρης ἐδιάλεξε—ξέροντας τὶς συνήθειες τοῦ Ἀλῆ—γιὰ νὰ παρουσιασθῇ στὸ Σεράγι. Ἐπῆρε μαζί του διάφορα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐπιτραπέζια σκεύη, ἀγορασμένα στὴ Μόσχα ἐπίτηδες γιὰ τὸν Ἀλῆ, ἐπῆρε καὶ μιὰ ἐπάργυρη εἰκόνα τῆς Θεοτόκου γιὰ τὴν Κυρὰ-Βασιλική, ἔκανε τὸ σταυρό του καὶ ἐτράβηξε γιὰ τὸ Παλάτι.

Ὅταν ἐμπῆκε στὸν ὀντᾶ, ὁ Τύραννος ἔτρωγε μὲ τὰ δάχτυλα τὴν ἀγαπητή του κοτόπηττα ποὺ τοῦ εἶχε παρασκευάσει ἡ Βασιλική καὶ ἔπινε εὐχαριστημένος ἀλλεπάλληλες κοῦπες γλυκὸ κρασί, Κεφαλλωνίτικο, ποὺ τοῦ κερνοῦσε ἕνας ἔφηβος ντυμένος χρυσοκόκκινη στολή. Ὁ κὺρ Γιάννης ἐπροχώρησε μὲ τεμενάδες καὶ ἄφησε χάμου τὰ πολύτιμα δῶρα. Τὰ μάτια τοῦ ἁπλῆστου Πασᾶ ἄστραψαν τότε ἀπὸ εὐχαρίστησι καὶ ἄρχισε διάφορα γέλοια καὶ κοπλιμέντα :

— Καλῶς το καὶ μαλῶς το τὸ Κὺρ Γιάννη ! Ἄφεριμ, ὀρὲ μπίρομ ! Τί χαμπάρια ἀπὸ τὸ Μόσκοβο, ὀρέ ; Γιὰ κάτσε, ὀρὲ μπίρομ, νὰ τρώγῃς ψύχα πήττα ἀπὸ τὰ χέρια τῆς κυρὰ Βασιλικῆς πού τῆς ἔφερες τόσα καλούδια !...

Ἀλλ' ὁ πονηρὸς Γιαννιώτης οὔτε τὴν πήττα ποὺ τοῦ ἔδωσαν ἄγγιξε, οὔτε τὴν κούπα μὲ τὸ κρασὶ ἔβαζε στὸ στόμα του, ἀλλὰ στεκότανε περίλυπος, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὸ στῆθος. Ὁ Ἀλῆς, ὅταν εὐθυμοῦσε, ἤθελε νὰ εὐθυμοῦν ὅλοι. Σηκώθηκε λοιπὸν ἀπὸ τά μαξιλάρια του, ἐπῆρε τὸν Ἀργυρίου ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἐκάθησε κοντά του, λέγοντας :

— Ἔλα, ὀρὲ μπίρομ, γιατὶ εἶσαι ἔτσι λυπημένος ; Δὲν εἶνε σήμερα Τσικνοπέφτη ; Τί στέκεις ἔτσι, ὀρέ, σὰ ζημιωμένος μπακάλης ; Ντέϊλ (μήπως) καί σοῦ βούλιαξαν τὰ καράβια, ὀρέ ;

Ὁ κὺρ Γιάννης ἔβγαλε ἕνα βαθὺ στεναγμὸ καὶ εἶπε ;

— Μακρύ 'ναι τὸ σπαθί σου, Ἀφέντη Βεζύρη, κι' ὅ,τι ὁρίζεις γίνεται. Τί νὰ σοῦ πῶ, τί νὰ σοῦ μολογήσω ;... Ἀργήσαμε, Βεζύρη μου, πολὺ στὸ ταξεῖδι τούτη τὴ χρονια. Ἤτανε ἡ Τούνα παγωμένη καὶ δὲν μπορέσαμε νὰ τὴ διαβοῦμε εὔκολα. Καὶ τώρα ποὺ ἤρθα, ὁ χειμώνας πέρασε καὶ τὸ πρᾶμα θὰ μοῦ μείνῃ ἀπούλητο. Ἔφερα καὶ τριάντα φορτώματα ἀλεπουνουρὲς καὶ ὥς τοῦ χρόνου θὰ τὶς φάῃ ὁ σκόρος. Πάει, χάθηκα ὁ δόλιος, Βεζύρη μου ! Βούλιαξα !...

Ὁ Ἀλῆ Πασᾶς ἔβαλε τὰ γέλοια ;

— Χά ! Χά ! Χά ! γιὰ τοῦτο χολοσκάνεις, ὀρέ ; Ἀμὴ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ τότες γιατὶ τὸν ἔχεις !... Νά, πάρε τούτους τοὺς μαχμουτιέδες (καὶ τοῦ ἔρριξε ἕνα πουγγὶ μὲ χρυσᾶ νομίσματα) κι' ὅσο γιὰ τὶς ἀλεπουνουρὲς θὰ τὶς μοσκοπουλήσῃς. Αὔριο ἐγὼ βγάζω τελάλη στὸ παζάρι...Πήγαινε τώρα ἥσυχος...

***

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ τελάλης διελάλησε στὴν ἀγορὰ καὶ εἶπε :

— Ἀκοῦστε τὴ διαταὴ τοῦ πολυχρονεμένου μας Βεζύρη ! Σακὶν (προσέχετε) νὰ μὴ βγῇ κανένας Χριστιανὸς τὶς Ἀποκρηὲς στὰ σοκκάκια ἢ στὰ Ὀβρεϊκα γιὰ νὰ δῇ τὶς προσωπίδες δίχως μιὰ ἀλεπουνουρᾶ στὸ φέσι του ἀντὶς γιὰ φοῦντα, γιατὶ ὅποιος βγῇ ὄξω χωρὶς ἀλεπουνουρά, χάθηκε ! Κι' ὅποιος κοτάει, ἂς κάνῃ ἀλλοιῶς !..

Μέσα σὲ δυὸ μέρες ὁ κὺρ Γιάννης Ἀργυρίου εἶχε ἀκριβοπουλήσει τρεῖς χιλιάδες ἀλεπουνουρές. Δὲν τοὖμεινε παρὰ μία, τὴν ὁποίαν ἐκρέμασε κι' αὐτὸς στὸ φέσι του καὶ βγῆκε νὰ δῇ τοὺς ἄλλους μασκαράδες (τὶς «προσωπίδες» ὅπως λέγονται στὰ Γιάννενα), νὰ χορέψῃ στὸ τόπο τῆς γενικῆς συγκεντρώσεως, στὰ «Ὀβρεϊκα Μνήματα», νὰ διασκεδάσῃ. Κατὰ τὸ βράδυ, προσῆλθε καὶ ὁ Ἀλῆ Πασᾶς, ἔφιππος, μὲ τὴν ἀκολουθία του καὶ παρηκολούθησε τὸ Ἀποκρηάτικο γλέντι μὲ πολὺ κέφι. Τὸ θέαμα τῶν ἀλεπουνουρῶν τὸν ἔκανε νὰ ξεκαρδίζεται ἀπὸ τὰ γέλοια. Καὶ ὅταν ὁ πανευτυχὴς κὺρ Γιάννης ἐπῆγε κοντά του, ὁ Ἀλῆς τοῦ εἶπε :

— Χμ, ὀρὲ μπίρομ... Νὰ ποὖγινες... Ἀ ρ γ υ ρ ί ο υ ὄνομα καὶ πρᾶμα !